

Sygn. akt V ACa 257/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Teresa Sobolewska
Sędziowie:	SA Roman Kowalkowski SA Artur Lesiak (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt I C 115/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – (...)kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B. na rzecz adwokata M. L. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 257/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił powództwo D. W. przeciwko Skarbowi Państwa – (...) w B. o zapłatę kwoty 100.000 zł z tytułem zadośćuczynienia.

Podstawą tego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

D. W. przebywał w (...) w B. w okresie od(...), m.in. w celi (...). W celi (...)powód przebywał w okresie (...)

W celi (...)sanitarny jest wydzielony ścianką z blachy bądź płyty i zakryty płachtą z materiału. Podobnie jak w innych celach kącik sanitarny nie jest murowany, jest wyposażony w umywalkę i WC. Jest to cela trzyosobowa i powód był w niej osadzony wraz z dwoma innymi osadzonymi. Powód w tej celi spał na górnym łóżku.

Powierzchnia (...), po odliczeniu powierzchni kącika sanitarnego, a także powierzchni pod grzejnikiem umiejscowionym na ścianie wynosi 8,87 m.kw., celi (...)-9,08 m.kw., celi (...)- 9,74 m.kw, zaś celi (...)- 8,8 m.kw. po odliczeniu tutaj także powierzchni zajętej pod kratę koszową okienną i znajdującej się poza kratą drzwiową wewnętrzną.

Przebywając w jednostce pozwanego powód miał (...), którą zakwalifikowano do wymiany (...)roku na koszt powoda. W związku z tym udzielono powodowi przerwy w karze (...) po czym zgłosił jej uszkodzenie w czasie pobytu w (...) w B.. W lutym i marcu 2012 roku powód był konsultowany przez (...), który stwierdził, że brak(...)nie powoduje pogorszenia stanu zdrowia powoda i nie jest przeciwwskazaniem do odbywania kary, a ma jedynie charakter (...). W październiku 2012 roku powód otrzymał nową (...).

Powód okresowo, (...), ze wskazaniem o odpowiednim do stanu zdrowia zatrudnieniu i koniecznością zaopatrzenia w przedmioty (...) środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie, a bez konieczności stałej lub okresowej pomocy innych osób. Powód nie jest (...). Nie było przeciwwskazań do umieszczenia powoda na górnym łóżku.

Odnosząc się do zarzutu pobytu powoda w przeludnionych celach w jednostce pozwanego, w ocenie Sądu co do zasady powód przebywał w celach(...)przy zapewnieniu należytej powierzchni dla jednego osadzonego. W tym zakresie Sąd zgodził się z twierdzeniami pozwanego, że przy obliczeniu powierzchni mieszkalnej cel nie powinno odliczać się poza wnękami z grzejnikami i wnękami okiennymi, także powierzchni która znajduje się pod grzejnikiem, który nie jest umiejscowiony we wnęce w ścianie, oraz powierzchni pod kratą, która podobnie nie jest umiejscowiona we wnęce. Sąd stwierdził, że cela (...)posiada powierzchnię mieszkalną (...) m.kw. (wobec wskazanej przez biegłego 8,87 m.kw.), cela (...)posiada powierzchnię mieszkalną (...) m.kw. (wobec wskazywanej 9,08 m.kw. przez biegłego), (...)posiada powierzchnię mieszkalną (...) m.kw. (wobec wskazywanej przez biegłego 9,74 m.kw.), zaś cela (...)posiada powierzchnię mieszkalną (...) m.kw. Sąd podniósł, że sam biegły po pierwsze wskazywał na możliwe niedokładności i błędy pomiarowe, wynikające z krzywizny ścian. Niezależnie od powyższego Sąd wskazał, że gdyby nawet przyjąć tezę, postawioną w tym zakresie przez powoda, na jego korzyść, to dotyczyłoby to tylko dwóch cel (...), w których odstępstwo od wymaganej powierzchni jest faktycznie w granicach błędu pomiarowego i nie jest odczuwalne w rzeczywistości, nadto powód w tych celach przebywał stosunkowo krótko, bowiem przez okres w sumie niecałych 4 miesięcy.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego cele mieszkalne, w których osadzony był powód, były wyposażone w kąciki sanitarne odgródzone od reszty pomieszczenia w sposób zapewniający minimum intymności. W ocenie Sądu zostały one wydzielone w inny sposób, niż poprzez murowane ściany, za pomocą nieprzezroczystej blachy, płyt i kotary.

Jednocześnie powód nie wykazał braku należytej wentylacji celi (...), mając na uwadze treść protokołu z wizytacji, w którym wprost wskazano na istnienie kratki wentylacyjnej. Z kolei w żaden sposób powód nie poparł swoich twierdzeń o tym, że w celach nie było odpowiedniej temperatury w zależności od pory roku oraz odpowiedniego oświetlenia. W tym zakresie pozwany powołał się na treść wizytacji, która nie stwierdziła żadnych uchybień także w tym aspekcie. W celach w których był osadzony powód, były grzejniki, co wynika z ustaleń biegłego.

Powyższe Sąd odniósł także do zarzutu powoda naruszenia jego dobra osobistego w postaci zdrowia i prawa do zdrowia. Przy ustaleniu, że faktycznie powód przebywał na górnym łóżku w celi (...) brak jednocześnie było podstaw do stwierdzenia, że to stanowiło naruszenie jakichkolwiek przepisów przez pozwanego, a zatem jego ewentualnej

bezprawności. Powód nie przedstawił i nie powołał się na dokument, z którego miałyby wynikać, że stan zdrowia wymaga korzystania przez niego z dolnego łóżka. Takim dowodem nie może być kopia zaświadczenia z lipca 2012 roku (k. 103 akt), albowiem dotyczy okresu już po pobycie w pozwanym areszcie, także orzeczenie o(...)nie wskazuje na ograniczenia ruchowe powoda, a wręcz przeciwnie wyraźnie wskazuje się w nim, że powód nie wymaga w tym zakresie pomocy.

Wreszcie w ocenie Sądu powód nie wykazał, aby doszło do naruszenia jego prawa do zdrowia z powodów dotyczących(...). Po pierwsze, wykazano, że powód nie wymagał takiej(...) w trybie określonym w art. 115 § 2 kkw, w związku z czym umożliwiono powodowi już(...)wykonanie protezy odpłatnej i także ją opłacono, jednak z własnej woli i winy powód z tego nie skorzystał. Skoro (...) powodowi przysługiwało takie uprawnienie, pozwany przez okres kolejnych 5 lat był zwolniony od konieczności przyznania ponownie prawa do takiej (...), skoro nie zagrażała ona zdrowiu i życiu powoda oraz nie była niezbędna do odbywania kary.

W konsekwencji powyższego Sąd stwierdził, że na skutek umieszczenia powoda we wskazanych celach pozwanej jednostki, pozwany nie naruszył dóbr osobistych powoda w postaci godnego odbywania kary i zdrowia, w szczególności Sąd ustalił, że powód nie był osadzony w przeludnionych celach. Pozostałe twierdzenia powoda okazały się niezasadne, w tym zakresie zachowanie pozwanego nie było bezprawne. Mając to na uwadze, Sąd na mocy art. art. 24 § 1 kc w związku z art, 448 kc a contrario powództwo w całości oddalił (punkt 1 wyroku).

Powód w apelacji zaskarżył wyrok w zakresie oddalonego powództwa zarzucając:

1. naruszenie art. 24 k.c. poprzez błędną wykładnię i dowolne uznanie, że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, a w konsekwencji, że powodowi nie jest należne zadośćuczynienie,
2. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a mianowicie art. 217 § 2 k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie wniosku dowodowego powoda w postaci przesłuchania w charakterze świadka sędziego penitencjarnego,
3. błąd w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, iż powód nie przebywał w przeludnionych celach, mimo że z opinii biegłego wynika, że dwie z cel, w których powód był izolowany nie spełniały wymogu w postaci minimalnego metrażu na jednego osadzonego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Nadto pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie wynagrodzenia tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu apelacyjnym oświadczając, że wynagrodzenie to nie zostało uiszczone ani w całości, ani w części.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – (...).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i rozważania w zakresie oceny materiału dowodowego oraz podstawy prawnej rozstrzygnięcia, przyjmując je za podstawę także własnego rozstrzygnięcia i odwołuje się do nich bez potrzeby ich powtarzania.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. W dniu 18 marca 2013 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka sędziego penitencjarnego, jednak pełnomocnik powoda, który nie był obecny na posiedzeniu w dniu 18 marca 2013 r., ani na najbliższym posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2013 r., ani na rozprawie w

dniu w dniu 29 stycznia 2014 r. nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Tym samym powód nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przepisom postępowania polegającego na wydaniu postanowienia dowodowego (por. uchwała SN z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05). Nadto należy zauważyć, że zgodnie z art. 258 k.p.c. strona powołująca się na dowód z zeznań świadka powinna dokładnie oznaczyć fakty (por. wyrok SN z dnia 17 kwietnia 1963 r., II CR 240/62, OSNC 1964, nr 10, poz. 197; wyrok SN z dnia 3 grudnia 1981 r., IV PRN 14/81), na które ten środek ma zostać dopuszczony (jest to konieczne do wydania przez sąd postanowienia dowodowego), oraz wskazać świadka w taki sposób, aby "wezwanie go do sądu było możliwe" (co do zasady, poprzez podanie jego imienia i nazwiska oraz adresu). Tymczasem powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie oznaczył danych świadka zgodnie z wymogami tego przepisu ani w piśmie z dnia 13 września 2012 r. ani na późniejszym etapie postępowania, gdy do akt wpłynął już żądany protokół z wizytacji. Niezależnie od powyższego, wniosek o przesłuchanie sędziego penitencjarnego na okoliczność protokołu wizytacji (...) w B. za 2010 r. był bezzasadny. Powód nie kwestionował bowiem prawdziwości dokumentu urzędowego jakim jest przedmiotowy protokół, jak również nie twierdził, że zawarte w nim oświadczenia są niezgodne z prawdą (art. 252 k.p.c.).

Sąd pierwszej instancji w oparciu o dowód z opinii biegłego prawidłowo ustalił, że powód nie przebywał w przeludnionych celach. W świetle jednolitego stanowiska judykatury zadaniem biegłego nie jest ustalenie stanu faktycznego sprawy, lecz naświetlenie i umożliwienie wyjaśnienia przez sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy (por. wyrok SN z dnia 11 lipca 1969 r., I CR 140/69, OSNC 1970, nr 5, poz. 85; uzasadnienie wyroku SN z dnia 19 grudnia 2006 r., V CSK 360/06). Nie ma żadnego uzasadnienia praktycznego odliczanie od powierzchni pomieszczenia kawałka podłogi, który znajduje się pod grzejnikiem, który nie znajduje się we wnęce grzejnikowej, czy też powierzchni pod kratą okienną koszową. Należy też mieć na względzie sygnalizowane przez biegłego w opinii uzupełniającej trudności z precyzyjnym obliczenie powierzchni mieszkalnej, wynikające między innymi z krzywizn ścian i ich zastawienia meblami.

Jednak nawet gdyby przyjąć za skarżącym powierzchnię cel bez uwzględnienia kawałka podłogi pod grzejnikiem wiszącym na ścianie oraz pod kratą okienną koszową, to nie można tracić z pola widzenia tego, że odstępstwo od norm wynosiłoby odpowiednio w celi (...)– 13 cm., zaś w celi (...)– 20 cm. Oznacza to, że niedomiar w celach wynosił: (...) - 4 cm, zaś (...)– 7 cm. Jeśli dodatkowo uwzględni się, że powód przebywał w(...)z „przeludnieniem” wynoszącym 4 cm przez okres dwóch miesięcy, zaś w celi (...) z „przeludnieniem” wynoszącym 7 cm przez okres niespełna jednego miesiąca, to jest oczywistym, że nie mogło dojść w ten sposób do naruszenia jego dobra osobistego polegającego na pozbawieniu prawa do godziwego odbywania kary pozbawienia wolności.

W konsekwencji poczynionych rozważań należy stwierdzić, że nie doszło także od zarzucanego naruszenia przepisów prawa materialnego. Powód nie wykazał bowiem, aby w toku odbywania kary pozbawienia wolności doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Powierzchnia i warunki w celach odpowiadały obowiązującym przepisom prawa. Nawet jeśli przyjąć za powodem, że powierzchnia dwóch cel (...)nie odpowiadała obowiązującym normom, to z uwagi na nieznaczne odstępstwo od nom, mieszczące się przy tym w granicach błędu pomiaru, oraz z uwagi na bardzo krótki okres czasu pobytu powoda w tych celach, fakt ten nie może być traktowany w kategoriach naruszenia jego dóbr osobistych. Zasadnym jest w tym miejscu przytoczenie sentencji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r. IV CSK 473/11, zgodnie z którą: "Nie narusza godności skazanego przebywanie przez okres 3 miesięcy w celi zagrzybionej, wymagającej remontu i nieodpowiadającej standardom estetycznym i użytkowym, wynikające z ogólnej trudnej sytuacji materialnej zakładu karnego, obejmującej wiele osób odbywających karę pozbawienia wolności".

W tym stanie rzeczy nie dzielając wskazanych wyżej zarzutów apelacji ani argumentacji zgłoszonej na ich poparcie, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 25 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu

Nadto Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach niepłatonej pomocy prawnej udzielonej powodowie z urzędu w postępowaniu apelacyjnym na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2, w zw. z §§ 2 ust. 3, 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.